

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

§ 3 forkastedes, idet 65 stemte for, 90 imod.

Ændringsforslag nr. 2 om, at § 3 udgår, var dermed vedtaget.

Ændringsforslag nr. 3 vedtoges uden afstemning.

§ 4 med den foretagne ændring, ændringsforslag nr. 4, § 5, således ændret, §§ 6-11, ændringsforslag nr. 5 om en ny affattelse af § 12 og § 12 i den nye affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Bortfald af reguleringer, nedsættelse af dækningsgrad, forhøjelse af bidrag m.v.).

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 13/10 82).

Der var stillet 22 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Svend Auken (S):

Socialdemokratiet lagde ved førstebehandlingen af dette lovforslag ikke skjul på sin klare modstand mod de ting, der er lagt ned i dette forslag.

Udvalgsarbejdet har for os bekræftet, hvor hårdt almindelige efterløns- og dagpenge-modtagere bliver ramt med godt og vel 10 pct. fald i deres levefod.

I den nuværende alvorlige økonomiske situation må også mennesker på overførselsindkomster tåle den samme afdæmpede stigning som andre indtægter, men det er efter vores opfattelse bunduretfærdigt at give disse mennesker en særbelastning på op til en indtægtsnedgang på 1.000 kr. om måneden. Det vil ramme familier, der i forvejen sidder hårdt i det, helt urimeligt.

Det er hårdt over for de nuværende og kommende arbejdsløse, over for de nyuddannede og over for de fremtidige efterlønsmodtagere, men det er selvfølgelig helt uholdbart over for de nuværende efterlønsmodtagere, der har forladt arbejdsmarkedet i tillid til en lovgivning, gennemført af et bredt flertal i folketinget: socialdemokratiet, socialistisk folkeparti, venstre, centrum-demokraterne og det radikale venstre.

Hvis regeringens lovforslag vedtoges uændret, ville der være tale om et åbenbart tillidsbrud. Selv regeringspartierne har forstået, at så voldsomme indgreb ikke kan gennemføres uden overgangsordninger. Men tænk at man overhovedet har haft den tanke at fremsætte – eller rettere måske at tvinge arbejdsministeren til at komme med – et sådant forslag, uden at der på forhånd var indarbejdet en overgangsordning i det.

Regeringens ændringsforslag går ud på, så vidt jeg kan forstå det – det er ikke verdenshistoriens enkleste og lettest fattelige ændringsforslag – at skelne mellem A-kasse-medlemmer på efterløn før den 1. januar næste år og fremtidige efterlønsmodtagere samt at lave en sindrig, men næsten uigennemsigtig overgang i løbet af det næste halvandet år til en 80 pct. dækningsgrad for alle andre dagpenge- og efterlønsmodtagere.

Socialdemokratiet har selvsagt ikke noget imod overgangsordninger, men i dette tilfælde betegner de en overgang til en forringelse. Derfor vil vi afholde os fra at stemme om regeringens ændringsforslag.

Derimod vil vi tage klart afstand fra regeringens forslag på at lade overgangsordnin-

[Svend Auken]

gen finansiere over en yderligere forhøjelse af medlemsbidraget. Først strammer man kraftigt op over for A-kassernes medlemmer, derefter må man selv erkende, at det er for groft at gøre det uden overgangsordning, og at det for de nuværende efterlønsmodtagere ikke er anstændigt – for så til sidst at slutte med at lægge alle meromkostningerne over på de samme A-kassemedlemmer. Det svarer til, at man frarøver en mand hans tegnebog, giver ham en tredjedel af indholdet tilbage, hvorefter man afkræver ham det samme beløb i findeløn.

Vi kan ved den efterfølgende, meget komplicerede afstemning, hvor vort nye system jo for alvor skal stå sin prøve, meddele, at socialdemokratiet agter at støtte ændringsforslag nr. 1, 4, 5, 6, 7, 8 og 18. Vi vil undlade at stemme for ændringsforslag nr. 9, 14, 15, 16, 19 og 20. Og vi vil stemme imod ændringsforslag nr. 2, 3, 10, 11, 12, 13, 17, 21 og 22. Linjen i denne afstemning er klar: at lette presset fra regeringens forslag på A-kassemedlemmerne mest muligt.

Vi har visse problemer med ændringsforslag nr. 9 om at fjerne forhøjelsen af medlemsbidraget. Under normale omstændigheder ville vi have stemt imod dette ændringsforslag, da også den tidligere regering overvejede en justering af medlemsbidraget fra 3/4 til 5 gange dagpengesatsen. Men da det nu sker i en sammenhæng med stramninger over for lønmodtagerne og over for de arbejdsløse og efterlønsmodtagerne, der langt overstiger de tidligere forslag, vil vi undlade at stemme om dette ændringsforslag.

Det er utilfredsstillende, grænsende til det pinagtige, at landsarbejdsnævnet med den store ekspertise fra arbejdsmarkedet, som dette organ rummer, ingen mulighed har haft for at påvirke denne lovgivning, som på en lang række områder vil have uoverskuelige virkninger. Hverken folketinget eller regeringen kan være tilfreds med denne, fristes man til at sige, næsten arrogante optræden, som vi aldrig håber vil gentage sig.

Måtte dette lovforslag aldrig blive gennemført.

Bo Kristensen (KF):

Jeg skal på vegne af det konservative folkeparti hilse med tilfredshed, at arbejdsministeren her har stillet ændringsforslag, hvorefter

ter dagpengene hæves fra 80 pct. efter det oprindelige lovforslag til 85 pct.

Samtidig kan jeg også med tilfredshed konstatere, at de efterlønsmodtagere, som er i systemet, ved ændringsforslaget fra arbejdsministeren ligeledes vil blive friholdt inden for den periode, hvor de er på efterløn. Det gælder også dem, der eventuelt kommer frem til 1. januar næste år.

Det radikale venstres ændringsforslag om, at man skal bygge på dagpengesatsen 90 pct. og derefter fastfryse beløbet, kan vi ikke anerkende. Lovgivningen er et led i en større økonomisk politik, og derfor er det vigtigt for os at se resultater og få gennemført en økonomisk politik også på disse områder.

Med hensyn til ændringsforslaget fra fremskridtspartiet om at fjerne bidraget fra arbejdsgiverne må vi sige – på baggrund af det lovforslag, som vi netop har haft til behandling – at det er ejendommeligt, at her bruger fremskridtspartiet den argumentation for at fjerne arbejdsgiverbidraget, at det er en omkostning for erhvervslivet. Men samtidig stillede man til lovforslag nr. L 10 et ændringsforslag, der lagde en kraftig byrde på arbejdsgiverne. Det er for mig at se en dobbeltmoral. Vi må altså i forbindelse med lovforslag nr. L 11 stemme imod fremskridtspartiets ændringsforslag.

Vi har hele tiden ønsket, at lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring skal være en forsikringslov, og derfor kan vi fra det konservative folkepartis side støtte, at man forøger bidraget fra medarbejderne, når selve beløbet bliver forhøjet.

Må jeg sige i anledning af de bemærkninger, som hr. Svend Auken har fremført i betækningsbidraget fra socialdemokratiet, at der har været en kontakt imellem arbejdsministeren og landsarbejdsnævnet. De har holdt forretningsudvalgmøde og ønskede ikke ved den lejlighed en udsættelse eller mulighed for en tidsforøgelse, således at de kunne afgive en samlet beretning. Det synes jeg sådan set er væsentligt at få gjort opmærksom på her.

I betækningsbidraget fra socialdemokratiet står, at man sænker dagpengene med 10 pct. Vi må konstatere, at regeringens ændringsforslag indebærer, at regeringen kun ønsker en sænkning på 5 pct.

Første næstformand (Knud Østergaard):

[Første næstformand]

Jeg skal for en ordens skyld gøre opmærksom på, at det er tanken at holde frokostpause omkring kl. 11.50 og frem til kl. 13.00.

Hans Jørgen Holm (V):

Arbejdsministeren har med sine ændringsforslag vist imødekommenhed over for de ønsker, der har været fremført i forbindelse med behandlingen af lovforslaget om ændringer i loven om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsformidling. Ministeren har stillet ændringsforslag om en mindre drastisk begrænsning af arbejdsløshedsdagpengene.

Regeringen har også vist imødekommenhed over for de indvendinger, der har været over for begrænsningerne for de nuværende efterlønsmodtagere, så også på dette område er der en opblødning. Venstre er tilfredse med den imødekommenhed, der her fra regeringens side er vist.

Jeg vil godt til det radikale venstre sige, at vi har svært ved at tro, at den nyvundne radikale fasthed skulle gå over til at blive til en halsstarrighed.

Den forhenværende arbejdsminister, hr. Svend Auken, som nu var ordfører for socialdemokratiet, fremførte nogle ting på sit partis vegne, som også er fremført i betækningsbidraget til lovforslaget. I bidraget til betænkningen og i det, hr. Svend Auken sagde, er der jo en voldsom kritik af regeringen: det er for groft, det her. Det ligner en sprogbrug, som ikke plejer at ligge hr. Svend Auken nær, og en sprogbrug, som han plejer at klandre i hvert fald et andet parti for. Det er de mange ord, der bliver brugt, de mange store ord.

Substansen har socialdemokratiet ikke ønsket at gå ind i. Der er en række indvendinger mod regeringens forslag, men intet om substansen. Man har tilmed overdrevet og forkerte oplysninger med både i betækningsbidraget og også i ordførerens tale. Det siges, at et fald i disse grupperes levestandard med ca. 10 pct. er blevet påvist under udvalgsarbejdet. Hvad er der blevet påvist under udvalgsarbejdet? Der er blevet påvist, at uden lovindgreb vil realværdien af dagpengesatsen i 1983 stige med 1,5 pct. og i 1984 falde med 0,3 pct. For efterlønsmodtagere er det de samme tal. Med lovindgreb vil der være et fald på 8,8 pct. og 7,0 pct. i henholdsvis 1983 og 1984 for arbejdsløshedsdagpenge. Der er

en vækst for efterlønsmodtagerne på 1,0 pct. og et fald på 4,1 pct. i 1984 – uden at der sker andet. Det vil sige, at der ikke er indregnet i dette, hvilke virkninger en gennemførelse af pris- og avancementstoplovene vil have, dvs. hvilke virkninger det vil have på reallønnen. Derfor er det ikke rigtigt, når hr. Svend Auken siger, at der er et fald i levestandarden på 10 pct. For det første er det, selv uden at der skete noget, ikke så store tal, og med gennemførelse af de ting vil reallønsfaldet være væsentligt mindre.

Vi har fra socialdemokratiet ikke fået ændringsforslag; man har ikke villet gå ind i substansen.

Vi klandres for, at socialdemokratiet ikke er blevet hørt om efterlønnen. Jeg kunne måske sige: tak for sidst. I havde travlt i foråret med at ændre på efterlønnen, uden at I overhovedet havde tid til at spørge os. I havde endda planer om at køre det voldsom hurtigt igennem – hurtigere, end den nuværende regering har forsøgt at køre disse ting igennem. Det veg I tilbage for, og det skal I såmænd have tak for.

Når socialdemokratiet giver indtryk af at være de store og de ansvarlige, så var det rart at vide, om ikke også socialdemokratiet fortsat er enig i, at arbejdsløshedsdagpengene skal bygge på det forsikringsmæssige, og om ikke også socialdemokratiet fortsat er enig i, at en styrkelse af det forsikringsmæssige element er rigtigt.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg er ked af at fortælle de to store og, kan man næsten sige, altdominerende regeringspartiers ordførere, hvad deres eget forslag går ud på. Deres eget forslag går ud på at sænke de nuværende satser med 10 pct. efter en overgangsordning, hvis deres ændringsforslag i dag vedtages, fra og med 1. april 1984. Ikke, som hr. Bo Kristensen for et øjeblik siden sagde, kun ned til 85 pct. Det er jo kun en overgangsperiode, så går det ned til 80 pct. Det vil altså sige et fald på 10 pct. Hvis man så tager hensyn til prisstigningerne, ved hr. Hans Jørgen Holm og hr. Bo Kristensen selvfølgelig godt, at det, regeringen har foreslået, er en regulering i henhold til en pris- og indkomstudvikling i samfundet på 4 pct. om året. Altså betydelig lavere, end

[Svend Auken]

selv de største optimister – hvortil jeg selvfølgelig henregner statsministeren – vil tro at regeringens politik vil føre til med hensyn til at sænke prisstigningerne.

Vi har i øvrigt ikke brugt udtrykket, at det her er groft. Vi har sagt, at det var uanstændigt. Det mener vi. Vi bruger imidlertid kun så stærke ord, når vi står over for noget, der virkelig er uanstændigt.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Holm (V):

Om hr. Svend Auken skulle have brugt ordet groft, skal jeg ikke kunne sige, men man fastslår i hvert fald i betænkningen, at det er det hårdeste og det mest uanstændige, og det er da stort set det samme, det dækker over.

Med hensyn til det, hr. Svend Auken sagde om prisskønnet, kan jeg sige, at i svaret på spørgsmål nr. 8 – i bilag 3 til L 11 – står der:

»Der er i prisskønnet ikke taget hensyn til konsekvenserne af lovforslaget om begrænsning af lønstigninger m.v.«

Det var de tal, jeg refererede før. De ligger langt under 10 pct., og derfor er hr. Svend Aukens oplysninger ikke korrekte.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er jo ikke tilfældigt, at der kan udspille sig en diskussion vedrørende tal angående denne sag. Det har været ret så forskellige tal, vi har fået, og vi har selv skullet regne temmelig meget på dem for at finde frem til resultater, som var brugbare. Men det skal jeg nu ikke opholde mig ret meget længere ved.

Når hr. Bo Kristensen og venstres ordfører nu står og glæder sig over, at maksimumssatsen alligevel ikke bliver de 80 pct., men 85 pct., så vil jeg føje yderligere glæde til; den bliver 90 pct. For SF stemmer for de radikales ændringsforslag nr. 1, og det har jeg forstået at socialdemokratiet også gør. Der er altså et flertal for at fastholde satsen på 90 pct.

Jeg skal kort sige, at vi stemmer for ændringsforslag nr. 1 fra de radikale, vi stemmer imod nr. 3, men vi stemmer for nr. 18. Når vi gør det, er det, fordi vi kan se, at det forbedrer dette lovforslag. Det er ikke sådan, at vi er tilfredse med de forbedringer. Vi så

meget gerne, at dette lovforslag aldrig nogen sinde blev til noget. Vi vil også stemme imod ved tredje behandling, men de små forbedringer, der ligger i det, stemmer vi naturligvis for, for det vil forbedre forholdene en lille smule for de mennesker, der er så hårdt ramt i forvejen.

Jeg synes, det var ærgerligt, at det ikke kunne lykkes at få alle efterlønsmodtagere taget med, sådan at vi ikke står i den situation efter dette lovforslags vedtagelse, at der er efterlønsmodtagere på nogle satser, og der er efterlønsmodtagere, som kommer til på et andet tidspunkt, og de får nogle andre satser. Jeg havde ellers hørt, at et af målene med denne regering var, at man skulle lette det administrative og den slags, men det kommer man altså ikke til, fordi forslaget kommer til at se ud, som det gør.

Jeg skal lige sige, at med hensyn til reguleringsbortfaldet stemmer vi selvfølgelig imod. Det er ikke rimeligt, at de satser ikke skal reguleres.

At medlemsbidragene skal stige ret meget er vi selvfølgelig også imod. Til gengæld vil vi stemme for, at arbejdsgiverbidraget til dette her forhøjes.

Jeg skal fastholde, at indtægtsnedgangen stadig væk er katastrofal for de mennesker, der kommer på disse ordninger nu. De, der bliver meget hårdt ramt, er mennesker, der bliver sendt hjem på grund af dårligt vejr. De må selv betale deres vejrlig de første 3 dage. Og det er deltidsansatte. Det har ikke været muligt at få tal frem, der fortæller os den sandhed, som de fleste af os godt ved, nemlig at de fleste deltidsansatte med supplerende understøttelse er kvinder, og i og med at de fleste deltidsansatte i det hele taget er kvinder, rammes de særlig hårdt af dette lovforslag. Det er meget beklageligt, og jeg så meget gerne, at det ikke blev til noget.

Vi stemmer selvfølgelig for de ændringer, der forbedrer dette her, men imod lovforslaget ved tredjebehandlingen.

Lawaetz (FP):

Den konservative ordfører, hr. Bo Kristensen, bragte ordet moral ind i debatten. Nu er det måske nok et farligt ord at bruge her på Christiansborg. Man kunne vende det om og sige, at måske skulle det bruges noget mere. Her var der tale om en beskyldning for dob-

[Lawaetz]

beltmoral med hensyn til fremskridtspartiet, idet vi på den ene side går ind for nogle gevaldige fordyrelser som følge af dyrtidstillæg og på den anden side går imod 2,6 mia kr.s fordyrelse på arbejdspladserne. Det har sådan set ikke så forfærdelig meget med hinanden at gøre, men man kan også sige, hvis vi skal fortsætte med det moralske – det er da kun en god ting at indføre – at her laver man i og for sig en slags ekstraskat. Regeringen er også lidt i tvivl selv. Jeg tror slet ikke, de er spor glade for det dér. Det er nok bare, fordi man er nødt til at få nogle penge slæbt hjem, for det kan egentlig ikke være regeringens mening, at man skal lægge en slags ekstraskat på arbejdspladserne. Det er vi imod.

Jeg vil godt tilføje, for at vi ikke skal få for mange udviklede misforståelser i dagens løb, at det her hører også med i helheden. Hvis vi synes, som jeg sagde før, at det hele ser fornuftigt og sundt og moralsk ud, når vi når til tredje behandling, så kan vi også godt handle om det her, for det er klart, et eller andet sted skal man have pengene.

Derved kommer man ind på de radikales ændringsforslag. De har også en høj moral, men det er i det tilfælde en dyr moral, en meget dyr moral, hvis man får regnet lidt på hele striben af ændringsforslag.

Mens vi er ved det moralske, er det jo sådan, at den afgift lægges både på arbejdsgivere og lønmodtagere. Det bør man nok i virkeligheden betragte under ét ud fra, at lønmodtagerne som bekendt skal hente pengene til deres udgifter på deres arbejdsplads. Vi kan således udmærket godt lægge de beløb sammen og betragte dem som en afgift på arbejdspladserne.

Jeg skal ikke gennemgå alle ændringsforslagene. Dem kan vi se oppe på lystavlen. Det er der ingen der kan finde ud af nu om lidt, for det er det mest udviklede, vi har set til dato. Men det bliver da et morsomt forsøg.

Jeg slutter igen med at sige, at det her hører med til vores helhedsbetragtninger over det økonomiske resultat, vi skal lande i, medgivende regeringen, at naturligvis er man i den uheldige situation, at man skal have hevet pengene ind et eller andet sted.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Jeg skal ikke forsætte hr. Lawaetz' diskussion om moral. En gang imellem har jeg lidt svært ved at finde den og se, hvor den egentlig er henne. Jeg vil derfor forsøge at gøre det ganske kort. Jeg skal kun på CDs vegne sige, at vi finder det rimeligt at lempe tilpasningen af dagpengesatserne af hensyn til de enkelte familiers økonomiske planlægning. Vi mener derfor, at den af regeringen foreslåede ændring er acceptabel.

Angående ændringsforslag nr. 1–8, stillet af det radikale venstre og socialdemokratiet, skal jeg bare sige, at landets økonomiske situation er sådan i øjeblikket, at det er her og nu, der må føres indkomspolitik, og derfor er vi betænkelige ved den mindre besparelse i 1983, som ændringsforslagene vil medføre.

Vi finder det i CD også rimeligt, at efterlønsmodtagerne, der allerede har disponeret i tiltro til gældende regler, kan friholdes for ændringerne.

Jeg skal slutte med at sige, at CD støtter regeringens ændringsforslag.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal starte med et par bemærkninger til hr. Hans Jørgen Holm, som snakkede om det radikale venstres halsstarrighed. Jeg vil egentlig godt spørge: hvori består egentlig den halsstarrighed? Vi har vores ændringsforslag, ligesom regeringen har sine ændringsforslag, og der er jo ikke noget med, at der er noget forlig på disse områder.

Man kan så spørge: hvad er det så, regeringen har imødekommet? Ja, regeringen har selvfølgelig imødekommet én ting, som er meget, meget væsentlig, nemlig at efterlønsmodtagerne – de, der kommer ind i systemet inden 1. januar 1983, og de, der er i systemet – ikke får deres levevilkår forringet dramatisk. Vi er naturligvis regeringen taknemlig for, at den har lyttet til os på dette punkt.

Men når det drejer sig om de andre ting, om dagpengemodtagerne, altså de arbejdsløse, hvad er så situationen efter regeringens ændringsforslag? Ja, den er den, at hvis man har maksimum dagpenge i dag, 2.010 kr. pr. uge, så sættes man ned til 1.896 kr. pr. uge. Det er altså en direkte indtægtsnedgang. Det byder vi dog ikke andre mennesker i dette samfund på nuværende tidspunkt, når de er inde i en ordning.

[Lone Dybkjær]

Når det drejer sig om procentsatsen, er det rigtigt, at man har lavet en mere fornuftig overgang end den, man havde foreslået. Det tror jeg såmænd ikke man alene har gjort for vores skyld – måske også for vores skyld, men ikke alene for vores skyld. Det er også sket, fordi det ville være fuldstændig umuligt for den enkelte dagpengemodtager at forstå, hvad det var for nogle beløb han/hun modtog i dagpenge, fordi det hoppede op og ned, afhængigt af, om der kom velstandsregulering, afhængigt af, om man befandt sig på de 85 pct. eller på de 80 pct. Men slutresultatet er stadig væk det, at man også her går 10 pct. ned i dagpenge, ligesom man går ned, når man er på maksimumdagpenge. Det er det, at man direkte sætter folk ned, vi ikke har kunnet acceptere.

Da der har været talt meget om regneeksemplere, vil jeg godt have sagt, at jeg indrømmer, at nogle af de forslag, vi fik over, var noget uigennemskuelige. Men vi bør medgive ministeriets embedsmænd, at når vi så har stillet nogle spørgsmål, bl. a. smukt formuleret af den tidligere arbejdsminister, så har vi også fået de dækkende svar, sådan at vi nu ved, hvad det drejer sig om. Om det så er den tidligere arbejdsminister eller embedsmændene, vi skal takke for det, ved jeg ikke, men i hvert fald mener jeg, at embedsmændene har regnet meget på det i det øjeblik, vi har bedt om det, sådan at vi har nogle præcise oversigter over, hvad de enkelte ændringsforslag nu indebærer. Vi ved godt, at det har ikke været noget, de bare har kunnet gøre mellem kl. 8 og kl. 17 om dagen; man har også måttet tage andre timer i brug. Så meget om det.

Som jeg nævnte under førstebehandlingen, er der en lang række ting i regeringens lovforslag, vi har støttet uden videre, og som der i øvrigt ikke har været så frygtelig megen diskussion om i udvalget. Vi er nået til, at efterlønnen er blevet bragt på plads. Vi har taget den automatiske regulering ud. Det accepterer vi. Lige så vel som vi finder, at automatikken andre steder skal tages ud, må den også tages ud her. Jeg synes, vi er nået til et godt resultat, når det drejer sig om de nuværende efterlønsmodtagere og dem, der kommer ind i systemet inden 1. januar 1983, idet de også bliver velstandsreguleret. Det er klart, det skaber nogle problemer i forhold til de kommende efterlønsmodtagere, som

ikke får den tilsvarende velstandsregulering, fordi de vil følge den udvikling, der i øvrigt er på dagpengeområdet.

Vi har fastholdt vores ændringsforslag om, at man bør fastfryse maksimum, sådan at folk ikke går ned i løn, og at man bør fastfryse de 90 pct. Når vi har ønsket at fastfryse de 90 pct., er det, som jeg også sagde under førstebehandlingen, specielt, fordi vi betragter også sygedagpengene i denne sammenhæng. Man har – og det har man også fra den nuværende regerings side – ønsket, at de to systemer var ens, dvs. at man ikke opererede med forskellige satser i de to forskellige systemer, fordi der derved kunne opstå spekulation i systemerne. Vi har, som det også vil fremgå senere på dagen, ikke kunnet acceptere, at man øger forskellen mellem funktionærer og dagpengemodtagere, når det drejer sig om sygdom.

Så er der spørgsmålet om det med det dyre og om moralen. Det med det moralske skal jeg undlade at komme ind, men hvad det koster, vil jeg derimod godt gå ind på. Man kan se af bemærkningerne til vores ændringsforslag, at vi har dækket de merudgifter ind, der er ved, at vi fastfryser maksimumsbeløbet og fastfryser de 90 pct., og vi har oven i købet også dækket den velstandsregulering ind for de nuværende efterlønsmodtagere, som vi har foreslået. Det synes jeg egentlig, når jeg selv skal sige det, er en rimeligt fair måde at håndtere lovforslaget på. Det er naturligvis sket i erkendelse af, at vi ønsker at bidrage til de besparelser, vi alle sammen ved er nødvendige.

Jeg vil godt til den socialdemokratiske ordfører sige, at jeg deler ikke hans betragtninger om, at først giver man noget, og derefter frarøver man i øvrigt det samme beløb, og så lader man som om, man har gjort noget godt. Det er ikke det, der er tale om, hr. Svend Auken. Det, der er tale om, er, at alle, også de arbejdende, bidrager til dette system. Det er jo den store forskel mellem vores og regeringens forslag. Regeringens forslag lod de arbejdsløse betale alting. Vi siger, at med et øget medlemsbidrag bidrager de, der er i arbejde, også til de arbejdsløse. Det mener vi i øvrigt er en filosofi, der burde være meget mere gennemgribende, end den er i øjeblikket. De, der er i arbejde, må også på alle punkter bidrage til de arbejdsløse. Det er det,

[Lone Dybkjær]

der er grundholdningen i vores ændringsforslag.

Jeg ved naturligvis godt, at også de, der er på dagpenge, kommer til at betale dette medlemsbidrag, men trods alt er der så tale om ca. 80 kr. om måneden, mens det, som regeringen foreslog, var en nedgang på små 1.000 kr. om måneden. Så synes jeg, at tingene alligevel hænger sammen. Men filosofien er altså, at alle de, der er i arbejde, også bidrager til de arbejdsløse.

Med hensyn til det totale, der kommer ud af spørgsmålet om medlemsbidragene og arbejdsgiverbidragene, er vi altså uenige med fremskridtspartiet. Vi betragter det ikke som nogen form for lønskat. Vi betragter det som det, det er, et forsikringselement. Ved at vi kommer op på disse beløb, forstærker vi forsikringselementet i hele ordningen, fordi vi, hvis vores ændringsforslag går igennem, er oppe på 30 pct. eget bidrag til systemet. Det mener vi er en rigtig ting at gøre, altså at forstærke forsikringselementet i hele ordningen.

Jeg skal lade være med at gå ind i en meget detaljeret redegørelse for, hvordan vi forholder os til ændringsforslagene. Det vil i meget høj grad være dirigeret af, hvordan afstemningerne om vores egne ændringsforslag kommer til at forløbe.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.47

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hele ideologien bag dette nedskæringsfelttog os for mig at se af en småborgerlig holdning imod de arbejdsløse: de er nok selv ude om det, bare sådan en lille smule i alle tilfælde. Økonomisk set skal de bøde dobbelt. Først har de mistet arbejdet og er gået ned i løn – også efter den lovgivning, vi har nu – men nu skal de længere ned. I den forbindelse vil jeg godt spørge: hvorfor i alverdens riger og lande skulle næsten 300.000

registrerede arbejdsløse – og så har vi alle de uregistrerede oveni – pludselig være blevet grebet af en umådelig dovenskab? Mon ikke sandheden snarere er den, at arbejdsløsheden er indbygget i dette samfund, og det er det, der straffer lønarbejderne så hårdt?

Alle rammes hårdt af den kølle, som regeringen svinger; både regeringens oprindelige forslag og dens nuværende ændringer er af en sådan art, at VS ikke vil stemme for det samlede resultat ved tredje behandling.

Vi har altid sagt, at vi stemmer for selv den mindste, nok så mikroskopiske forbedring, men lige så konsekvent stemmer vi selvfølgelig imod enhver forringelse. Det ville i sandhedens navn være at kaste peanuts for elefanter at påstå, at de lancerede forringelser er små. Dagpengemodtagerne får et ordentligt gok i nødden. Levestandarden skal falde betragteligt, så jeg vil faktisk ikke stå her og diskutere med de borgerlige, om det er 8 pct. eller 10 pct. Under alle omstændigheder er det direkte uanstændigt, ligesom det er mere end ualmindelig frækt at foreslå, at de mennesker, der i tillid til en bestemt sats – jeg tænker her på efterlønsmodtagerne – skulle gå 10 pct. ned, som regeringen først foreslog.

Så er der alle de småting, som der ikke er blevet snakket så meget om her, småting, som nok ikke er så små for de folk, der rammes af dem. Jeg tænker på vejrligsarbejdsløse, som nu ikke skal have dagpenge for de tre første dage på grund af vejrlig. I den forbindelse vil jeg gøre opmærksom på, at f.eks. jord- og betonarbejdere ikke ualmindeligt har to vejrligsdage om vinteren i snit. Nu skal de altså undgælde for, at der er noget, der hedder sommer og vinter, og at vejret har en tilbøjelighed til at ændre sig i Danmark.

Et andet hjørne er hjemsendelserne. Nu skal de hjemsendte selv betale for ti imod før otte timer. Endelig skærpes betingelserne for udbetaling af dagpenge for søgnehellidage, således at der skal være 40 timers arbejdsløshed før eller 40 timer efter. Det er igen arbejderne, der skal betale, hvis arbejdsgiverne måske af produktionshensyn skulle få lyst til at holde virksomheden lukket en dag ekstra omkring jul, påske og pinse.

I bemærkningerne til lovforslaget konstaterer regeringen helt korrekt, at den forværrede beskæftigelsessituation har medført en

[Elisabeth Bruun Olesen]

øget anvendelse af muligheden for at få supplerende understøttelse. Hvem skal så straffes for det? Det skal lønarbejderne igen. Nu skal den nemlig sættes ned til de nyuddannedes sats. I dag er den maksimale dagpengesats 335 kr., men nyuddannede i dagens valuta får 266 kr. De sættes selvfølgelig også ned. Hvis regeringen får magt, som den har agt, bliver de 266 kr. til 251 kr.

I vil måske sige: kan VS aldrig være positive, det er så træls med al den negative snak, som vi altid står og fyrer af? Dér vil jeg sige, at vi vil gerne støtte det radikale venstres ændringsforslag om, at nr. 1 i § 1 udgår. Det er her, at regeringen ændrer de 90 pct. til 80 pct. Eftersom VS går ind for 100 pct., så kan vi kun støtte, at det ikke går den gale vej.

VS vil også støtte en anden opblødning i de radikales ændringsforslag nr. 18 om, at efterlønsmodtagere i det mindste friholdes for den sænkning, som regeringen lagde op til. Vi gør det uden den store begejstring, fordi det ikke betyder, at kommende lønmodtagere, som går på efterløn, friholdes for sænkningerne. Men vi gør det alligevel.

Til sidst vil jeg gøre opmærksom på, at de milde gaver, som de radikale er kommet med, faktisk modsvares af en endog meget kraftig stigning i medlemsbidraget. Ifølge de radikales forslag sættes rekorden med 2.261 kr. årlig mod de nuværende 1.256 kr.

VS vil stemme imod sådanne stigninger, og i konsekvens heraf vil vi støtte hr. Lawaetz' og hr. Glistrups forslag om, at arbejderforhøjelsen simpelt hen skal udgå af forslaget, mens vi ønsker, at arbejdsgiverne skal betale mere, og det vil vi stemme for.

Steffensen (KrF):

Der er ingen grund til at føje flere argumenter ind for forslaget, end der allerede er fremkommet i debatten. Jeg vil godt sige, at vi i kristeligt folkeparti finder, at lovforslaget er blevet forbedret ved udvalgsarbejdet og ved ministerens ændringsforslag; dem kan vi naturligvis tiltræde.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg tror nok, jeg kan blive lidt enig med hr. Svend Auken i denne sag, i hvert fald i hans betragtning om, at det var i dag, at det nye tekniske anlæg i folketinget skulle stå sin

store prøve, for det er nogle meget tekniske ting, vi opererer med, foruden at de jo også er politisk og økonomisk værdifulde.

Vi er nok også enige om, at det er en god ting, at regeringen er kommet med et ændringsforslag, som bevirker, at de mennesker, der i dag er på efterløn, eller som går på efterløn senest den 1. januar 1983, kører videre efter de gamle regler. Jeg kan blot egentlig ikke forstå, at hr. Svend Auken brugte så megen tid på at gå ind i denne efterlønsdebat.

Hr. Svend Auken siger, at han er imod overgangsordninger, i hvert fald i det omfang overgangsordninger medfører en forringelse. Vi mener, at det ændringsforslag, som vi fra regeringens side er kommet med, klart er en forbedring i forhold til regeringens oprindelige lovforslag, og det er også et udtryk for, at regeringen har lyttet til, hvad der blev sagt under førstebehandlingen fra partiernes side. Der har ikke bare været tale om i denne sag at føre forhandlinger bag nogle glasdøre. For noget af det, som kom frem under førstebehandlingen, var jo især spørgsmålet om de personer, der var inde i efterlønsystemet. Det var også spørgsmålet om, hvor dagpengesatsen egentlig skulle ligge. Regeringens forslag gik jo oprindeligt på, at den skulle være 85 pct. fra 1. januar og så 80 pct. fra 1. juli næste år. Nu har vi altså valgt en model, som vi har foreslået, som siger 85 pct. nu og en fastfrysning frem til 1. april 1984. Det svarer, som hr. Svend Auken rigtigt var inde på, til 80 pct. og så en velstandsregulering.

Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at det var kedeligt, at man skulle operere med flere sats for efterlønsmodtagere, fordi det, vi har behov for i dag, er at lette administrationen. Jeg kan svare fru Lilli Gyldenkilde, at det under udarbejdelsen af sådanne ændringsforslag i arbejdsministeriet har været overvejet, men vi føler, at efterlønsmodtagerne er en speciel gruppe, som man, uden at det volder store administrative kvaler, kan lade køre efter de gamle regler, og vi tror, der er et bredt flertal i folketinget for, at det er det bedste resultat både retligt og moralsk set.

Hr. Lawaetz sagde, at dette lovforslag skulle ses under en helhedsbetragtning. Det er der jo åbenbart mange ting der skal i disse dage.

Fru Lone Dybkjær sagde, at det radikale venstre kunne støtte – det synes jeg også er

[Arbejdsministeren]

meget væsentligt – mange af de elementer, som er indgået i lovforslaget, og nu er vi altså også blevet enige om efterlønnen. Dér, hvor vejene skilles, er om de to ændringsforslag, om udgangspunktet for satsen skal være 90 pct. eller 85 pct., men ellers synes jeg også, at vi er nået et godt stykke på vej i behandlingen af dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges med 84 stemmer mod 72; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 67 stemte for, 91 imod.

Ændringsforslag nr. 2 og 5 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 3.

Ændringsforslag nr. 4
vedtoges med 84 stemmer mod 74.

Ændringsforslag nr. 6–8
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9
forkastedes, idet 34 stemte for, 67 imod; 57 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 10
forkastedes, idet 72 stemte for, 94 imod.

Ændringsforslag nr. 11
forkastedes, idet 81 stemte for, 93 imod.

Ændringsforslag nr. 12
forkastedes, idet 15 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 13
forkastedes, idet 24 stemte for, 136 imod.

§ 1 med de foretagne ændringer
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 17
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14 om en ny affattelse af § 2

vedtoges med 74 stemmer mod 19; 58 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 15–16 betragtedes som bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 14.

§ 2 i den nye affattelse
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 21
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 18 om en ny affattelse af § 3
vedtoges med 144 stemmer mod 15.

Ændringsforslag nr. 19, 20 og 22 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 18.

§ 3 i den nye affattelse
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om begrænsning af udbytter, tantieme og vederlag m.v.

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 12/10 82).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 7–8 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 13:

Forslag til lov om stop for avancer m.v.

(Fremsat 5/10 82. Første behandling 8/10 82. Betænkning 12/10 82).